

HISTORISCH PLATFORM ROERMOND NIEUWSBRIEF

JAARGANG 14, NUMMER 1 – april 2017

Woensdag 24 mei 2017 vindt in het **Royal Theater** de veertiende jaarlijkse bijeenkomst plaats van het Historisch Platform Roermond. Dit platform biedt onderzoekers en geïnteresseerden de mogelijkheid voor uitwisseling van ideeën, onderzoeksvragen, tips, presentaties en initiatieven op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. Het platform, gedragen door het Gemeentearchief, wil daarmee de effectiviteit en de publicatie van onderzoeken vergroten.

Belangstellenden zijn van harte welkom het Historisch Platform bij te wonen op woensdag 24 mei om **19:30 uur** in het Royal Theater, Hamstraat 7a, 6041 HA Roermond. Deze avond is gratis toegankelijk. Consumpties **in de pauze** zijn voor eigen rekening.

A.u.b. aanmelden vóór woensdag 24 mei: gemeentearchief@roermond.nl t.a.v. HPR of gericht aan Swalmerstraat 12, 6041 CX, Roermond. Vergeet dus niet woensdag 24 mei in uw agenda te reserveren!

Het programma is als volgt:

19.15 uur Ontvangst met koffie en thee

19.30 uur Welkomstwoord avondvoorzitter

19.35 uur Breng Cuypers in beeld (glasnegatieven), Annemieke Broeke en drs. J. Hövelings
Kastelen om van te dromen, drs. Jeannine Hövelings

19.55 uur Muntslag in Roermond, prof.dr. Jos Benders

20.15 uur Pauze

20.35 uur Opgravingen bij het Commandantshuis, Varkensmarkt, drs. ing. Nico van der Feest

20.55 uur De Dionysiuskerk te Asselt, dhr. Loe Giesen

21.15 uur Muziek in de Schinderhannes, drs. Gerard van de Garde

21.30 uur Sluiting avondvoorzitter

Het Historisch Platform Roermond

Roermond is een stad met een rijk verleden, maar dat wist u natuurlijk. U, als historisch geïnteresseerde, bent van harte uitgenodigd deze avond bij te wonen. Wij, van het gemeentearchief Roermond, vertellen u graag over lokale geschiedenis in de vorm van korte lezingen door onze onderzoekers.

Dit platform is met nadruk géén genootschap of vereniging, maar een open ontmoetingsplaats die de mogelijkheid biedt om ideeën uit te wisselen, onderzoeksvragen voor te leggen en samenwerkingsverbanden te initiëren. Een plaats waar ruimte is voor discussie, presentatie en initiatieven op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis op verschillende terreinen en niveaus.

Creare a Sualmo: Productie en gebruik van Romeinse bouwkeramiek in Swalmen en omgeving door dhr. Twan Ernst

In 1935 werd in Swalmen-Middelhoven een Romeins ovencomplex gevonden door de amateurarcheoloog Leo Keus uit Venlo. In 1938 volgde een opgraving door archeoloog F.C. Bursch van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden waarbij drie ovens voor de productie van bouwkeramiek werden aangetroffen. Tot een rapportage van die opgraving en de aangetroffen grofkeramiek kwam het nooit.

Door de werkgroep archeologie van de heemkundevereniging Maas- en Swalmdal is besloten deze opgraving en vooral het grofkeramische vondstmateriaal te bestuderen en uit te werken. Door deze nieuwe studie is het nu mogelijk om Romeinse bouwkeramiek uit Swalmen te herkennen. Dit maakte het mogelijk om ook de verwerking van het materiaal op andere vindplaatsen in kaart te brengen. Bovendien is nu beter bekend welke dakbedekkingsvormen (o.a. de bekende tegulae) en ander bouw materiaal als tegels en holle bouwstenen (tubuli) er werden gemaakt.

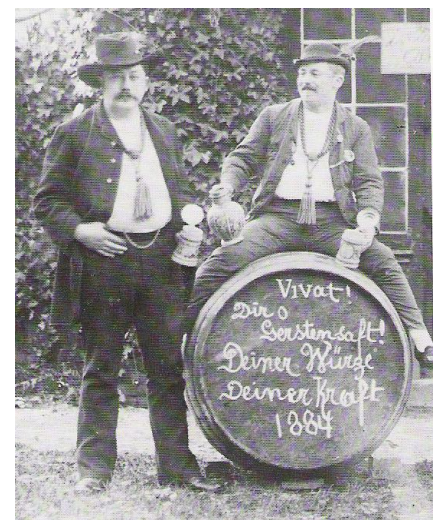
In de lezing werd een toelichting gegeven op de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd, door welke karakteristieken dit materiaal herkend kan worden en op welke plaatsen in de regio het inmiddels is teruggevonden.

Brouwerijen in Roermond

door dhr. Henk Denissen

Op meer dan vijftien locaties in de Roermondse binnenstad is in het verleden bier gebrouwen. Wie waren de brouwers en brouwmeesters? En hoe verhoudt deze geschiedenis zich tot de huidige Limburgse bieren? Vragen die niet langer onbeantwoord mochten blijven. De presentatie heeft u mee-

genomen naar de 'Roermondse brouwerijen in vroegere tijden'.

Het gerstenat werd onder meer gebrouwen op het Munsterplein, de Jesuitenstraat en de Swalmerstraat. Maar ook op de Neerstraat en Luifelstraat werd bier geproduceerd. Zo waren de panden van restaurant " Het Gesprek " , de voormalige souvenirwinkel Ruys, kledingzaak M-zone en shoarmatent " De Kraanpoort " vroeger alle (onderdeel van) een brouwlocatie.

Devotietegeltjes in de processiegang van de Kapel In 't Zand door dhr. Chiel Hommelberg

De processiegang dateert van 1863-1864 toen de paters Redemptoristen zich in Roermond vestigden. Architect Weber bouwde het nieuwe klooster en een processiegang. Deze gang gaf aanleiding tot conflicten met de Christoffelparochie. De ruimte rond de toenmalige kerk zou vrij moeten blijven voor processies en er moest een vrije toegang tot het water van de put zijn waar het Mariabeeld ooit gevonden was. Echter, de paters zagen in de processiegang geen aantasting van de vrije toegang tot de put. Er werd een contract opgesteld waarin werd bepaald dat de processiegang van zonsopkomst tot zonsondergang open zou blijven.

In de gang hangen ongeveer 8000 devotietegeltjes. Ooit begonnen in het jaar 1927 en gestopt in 2009. Voor die tijd hing de kerk vol met honderden ex-voto's. De paters hebben toentertijd besloten voor een uniforme uitvoering van de geschenken en gekozen voor bruingele tegeltjes. Bezoekers van de Kapel vragen vaak naar de plek van een tegeltje in de gang dat een bekende in het verleden heeft laten plaatsen.

Om hier een antwoord op te kunnen geven, heb ik besloten een bestand op te bouwen, waarin alle tegeltjes opgenomen worden. Elk tegeltje krijgt een uniek nummer met het doel de plaats in de gang te bepalen. Door tevens alle gegevens die op het tegeltje staan op te slaan, kunnen we op allerlei manieren zoeken naar het betreffende exemplaar. Ook worden de tegeltjes opgenomen in een fotobestand. Het gemeentearchief te Roermond koppelt beide bestanden aan elkaar zodat er een beeldbank ontstaat. Binnenkort wordt alles online gezet. Het zal nog 1,5 jaar duren voordat alles gedigitaliseerd is. Dan beschikken we over een unieke en heel bijzondere verzameling gegevens die uitnodigt tot verder onderzoek.

De invloed van technische vernieuwing op de (vroegere) fotografie

door dhr. Jos Erdkamp

In de tweede helft van de 19^e eeuw wordt de fotografie toegankelijker en groeit het aantal amateurfotografen. Ze nemen hun hobby zeer serieus en streven ernaar om "kunstwerken" te maken. Hoewel hun aantal groeit, vormen ze slechts een minimale fractie van de bevolking. De foto-industrie, met voorop George Eastman (Kodak), realiseert zich dat het meeste te verdienen is als de grote massa foto's gaat nemen. Daartoe moet de fotografie goedkoper en eenvoudiger worden.

Met de eerste Kodak-camera van 1888 wordt een grote stap gezet. De slogan "You press the button, we do the rest" geeft de innovatie aan: de fotograaf hoeft maar op het knopje

te drukken om de opname te maken. Het technische werk kan hij of zij overlaten aan vaklui door de camera met de volgeschoten film op te sturen naar Kodak. De camera is echter te duur en het duurt te lang voordat de fotograaf de resultaten ziet.

De Bull's-Eye camera uit 1892 combineert drie technische vernieuwingen, waardoor het toestel goedkoop geproduceerd kan worden. Ook hoeft de fotograaf slechts het filmrolletje op te sturen. De Bull's-Eye staat model voor al de eenvoudige boxcamera's die tot in de jaren 1950 verschijnen en in principe wordt de constructie al die tijd niet veranderd.

Door de drempelverlaging ontstaat een nieuw soort fotografen. Ze zijn niet geïnteresseerd in techniek en kunst, maar willen mooie momenten van hun leven vastleggen. Op hun foto's zien we het gezin, vrienden, huisdieren, herinneringen aan uitstapjes. Het zijn familiefotografen. Hun foto's vormen een nieuw genre kiekjes of snapshots. Technisch en artistiek vaak onvolkomen, maar spontaan en informeel.

Terugblik op de HPR- bijeenkomst 2016

Broeïnest Roermond (1830-1849): opstanden met sociale wortels

door dhr. Gerard van de Garde.

Tijdens de Belgische Revolutie van 1830 en de Duitse Maartrevolutie van 1848 was Roermond hét broeïnest van anti-Nederlandse agitatie in de huidige provincie Limburg.

De Roermondse opstandelingen van 1830 waren aanvankelijk pro-Frans en richtten zich tegen de 'Hollandse' belastingen. Hun belangrijkste leiders waren vier mannen uit het gewone volk. De elite hielp eerst het oproer neer te slaan en sloot zich pas bij de opstand aan, toen het Voorlopig Bewind in Brussel daaraan een nationaal-liberale draai gaf (oktober 1830).

In 1848 waren veel Roermondse voor afscheiding van Limburg uit het Nederlandse staatsverband. Zij zagen meer heil in de democratische en sociale eenheidsstaat die de Duitse revolutionairen voor ogen stond. Bij de verkiezingen voor het Duitse nationale parlement (Limburg was toen een Nederlandse provincie maar óók lid van de Duitse Bond) vormden kleine neringdoenden in Roermond een separatistische kiesvereniging. De plaatselijke elite reageerde met een pro-Nederlandse kiesvereniging. De kleine neringdoenden wonnen met steun van de fabrieksarbeiders de verkiezingen en hielpen hun leider Van Scherpenzeel Heusch zo aan een zetel in het Duitse parlement.

Opmerkelijk is dat de lagere sociale klassen in Roermond in 1830 en vooral in 1848 al een politieke stroming vormden. Volgens de gangbare geschiedschrijving bestonden er toen immers alleen een conservatieve, een liberale en een confessionele stroming.

Mocht u vragen hebben, mail gerust gemeentearchief@roermond.nl

A.u.b. "HPR" melden als onderwerp.

Met vriendelijke groet en hopelijk tot de 24ste, namens de stuurgroep van het HPR, Cathy Ni Cheallaigh

www.roermond.nl/gemeentearchief, www.historieroermond.nl, www.rura.nl